

a Eresué hi ha la partida de *Las Terras A-Miças* (1965). Però també delà la Mar, ens explica el poble a Memòria les *BARQUERES* com a possessions *amitges* (Campos Merc., *Folkl. Men.* II, 89).

Amb caràcter prepositiu s'usen diverses combinacions, de les quals veurem després alguna (ja més soldada). La més simple és *al mig de*, que continua en ple ús. En part i des d'antic hi hagué passos, en certs ambients, en el sentit de gramaticalitzar-la prescindint del tercer element o del primer, o canviant aquest, o fent-ho amb tots dos. De tot ens dóna ja alguna mostra en el S. XIV la *Questa* de Reixac: «dementra que éls parlavan axí, sí entra un cave<1>ler armat de totes armas, e descavalca *al mig* la cort, e los frases có<r>ran ---»; «canta fóran cavalcats los barons e ls cave<1>lés, sí axiran de la cort --- e s'en van tots *per mig* la vila, que anc no vis axí gran dol ---» (traduint *contrevall la vile*); i fins acaba per convertir el mot *mig*, per si sol, en una preposició: «sí's dra<s>à axí nafrat con era, i el donse<1>l i ayüda tant què él muntà a cava<1>l, e l donzel cavalcà en las ancas del caval per luy a tenir *mig* los flancs; encara sí's cuydà él què caia, e sí's fóra --- si no fos l'ascuder» (39.36, 19.22, 23.13). I això no restà un cas excepcional, almenys seguit de l'article definit, car ho veiem encara en una vella dita tòpica proverbial del Migjorn valencià: «A Bolulla, / el diable se la'n duia / engançada en una agulla, / i, de tant quant va pesar, / *mig* lo riu la va deixar» (Salvà, *Callosa d'En Sarrià* II, 120).

DERIV. I CPT.: Per no trencar la coherència anticiparem dos d'aquests, de sentit semblant al de (*al*) *mig* (*de*). *Enmig*, com ha quedat fixat en l'ús dominant i normatiu actual, es comporta com una preposició (o loc. *enmig de*) diferenciada de *al mig* (col·locació en l'interior d'una àrea més o menys extensa) en el sentit de cosa situada dins d'un conjunt plural (= fr. *parmi*, al. *inmitten*, angl. *amid* o *in the midst*); el cast. confon semànticament, i *en medio*, de llenguatge més distingit, no és més que sinònim de *al medio*. En català no sempre s'ha practicat la distinció, i trobem testimonis d'unes coses i altres des dels orígens literaris. En Lluç de vegades fa el paper del modern *entremig*: «temptació està *enmig de* dos contraris» (*Merav.*, *NCL.* IV, 225). Però la distinció indicada ja té vasta aplicació en els autors de 1400: «Lèlio --- lança-s *enmig de* les armes dels anamics ---», AntCanals (*Scipió*, *NCL.*, 73); un monjo «d'*enmig de* la professó fo arrapat ---», *Rec. d'Eximplis* d'Ag. (I, 99.1f.); i també en StVicentF (on potser no és constant): «ells anaven primers cantant, e Jesuchrist *en mig*» (*Serm.* I, 36.28; cf. I, 185.28; II, 248.26).

I n'hi ha vells testimonis en el cançoner piadós, més o menys popular (si bé els recitadors moderns sovint fan bastant de garbuix amb *al mig* i *entremig*): «Me n'anava als perdons guanyar / *en mig de* la carrera trobi un cos finat», princ. S. xv (MilàF, *Romancerillo*, 30.3D), si bé en O. C. VI, 185, on ho estudia, s'ha imprès «S. XIII» (rectificació d'última hora, però el llenguatge del text induïx a creure que XIII és err. tip. per xv). «Per un cap s'hi asseu Sant Pere - per altre

Sant Joan / *al mitx* dels dotze apòstols - Jesús està plorant», *Romlo.*, 18.4: aquesta versió o altres de text semblant en A₂, B₂, F₂, C₂ (aquesta d'Agramunt o Bellpuig); però *en mitx d'aquexos dos dexebles* D₂ (Besalú), *entremig d'aquells deixebles* C (Argentona), *entremix de las palmas* (Argentona, i així ja en l'ed. de 1853, fº 35): però com que quasi totes les versions són amètriques en aquest vers, o bé donen una rectificació per raons mètriques però de sentit inapropiat (*palmas*), sembla que *entremig* i *al mig* siguin modernitzacions d'un text originari que duria *enmig dels dotze apòstols*. MilàF admet que és un romanç que es compongué en ocasió de la carestia de 1601.

Avui convé distingir en la llengua literària els usos i valors semàntics propis de cada un dels tres parònims *al mig*, *enmig* i *entremig* i no negligir cap dels tres mots puix que tots tres són vius (i àdhuc en bona part popular, si bé no sempre rigorosament distingits). En el Princ. resten vivíssims i populars *al mig* i *entremig*, almenys en la gent de llenguatge no encara empobrit o castellanitzat desesperadament; mentre que *enmig* és viu, en aquesta terra, però exclusivament literari. I tanmateix *enmig* resta també popular a les Illes i el P. Val.; i d'altra banda *entremig* flaqueja en algunes parts del Migjorn. *Enmig* per *entremig* diuen alguns mallorquins, per exemple: «—No hi ha or ni tresor per elles, sinó que em deix jeure amb ella. SENYORA: No! CRIADA: Sí, jo jauré *enmig*, no tanga ànsia» en una rondalla recollida per AMAlcover i que ell no gosà publicar per pudibundèria (aplaudim la rectificació d'En Moll, *Homen. a E. Serra Ràfols*, p. 46). A la costa de Maó hi ha *Sa Llòsa d'Enmig* situada entre altres dues (1964). Igual intrusió d'*enmig* en el paper on escau *entremig*, notem en terres valencianes, almenys en la toponímia del Xúquer enllà: *Vall d'enmiç* a Oliva entremig del de les Reboltes i el del Bovar; «*Molí d'enmiç*» oposat al Molí de Dalt (i n'hi degué haver d'avall), a Sagra, i igual en el terme de Sella; *Carrer d'enmiç* a la Nucia; *Braçal d'enmiç* a Mutxamel (1963).

Potser hi hagué cosa semblant a l'extrem Nordoest, si bé el cas és que almenys avui diuen *de miç* i vacillem entre veure-hi una reducció fonètica de *mm* (no gaire natural en aquelles latituds) i una construcció arcaica amb eliminació de l'article o de la segona preposició (cf. els comuns *Casademunt*, *Casadevall*, *Lliçà de Vall*, *Arenys de Munt*): *Coma de miç* la del mig entre les tres branques del Riquerna, a Cabdella (1964); *Carrer de miç* oposat al *Carrer d'Avall*, a Mont-ros; *Font de miç* a Aidí, *Planell de miç* (entre el *Planell de Sòls* i el *Planell de Caps*) a Arestui (Pallars Sobirà, 1964).

Entremig, d'altra banda, designa una cosa o persona situada entre una i una altra, normalment en nombre només de dues, o de dos grups netament distingits: és a dir el paper de l'angl. *betwixt* o *between*, de l'al. (*in*)*zwischen*, de l'it. *tra* (distingit de *nel mezzo di* i d'*in mezzo a*), del gr. *μεταξύ* (distingit de *ἐν* o *ἐν μέσσω*), del rus *мѣжду* (distingit de *среди*) (si el cast. i el fr. sovint confonen, què se'ns en dóna a nosaltres).